

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

عنوان تحقیق:

خشونت و تأثیر آن بر زندگی اجتماعی

پژوهشگر:

محبوبه کوهساری

مدرسه علمیه الزهرا (س) گرگان

خرداد ۹۷

چکیده

این مطالعه با هدف بیان خشونت و تأثیر آن بر زندگی اجتماعی انجام و در آن تلاش گردیده تا به این سؤال پاسخ داده شود که خشونت چه تأثیری بر زندگی اجتماعی دارد؟

تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی بوده و روش به کار رفته در این مطالعه اسنادی بوده است. داده ها با استفاده از ابزار فیش جمع آوری و در تحلیل داده ها از روش تحلیل محتوا استفاده شده است.

از مهم ترین نتایج این مطالعه می توان به این مطلب اشاره نمود که امروزه خشونت به یک پدیده ی جهان شمول مبدل گردیده است. خشونت تأثیرات ناگواری را بر اجتماع گذاشته و باعث نابسامانی های اجتماعی در جهان گردیده است.

می توان گفت خشونت های فردی راه را برای خشونت در ساختارهای اجتماعی باز کرده است و منجر به صدمه ی ذهنی و روانی اجتماع و تأثیرات مخرب بر زندگی اجتماعی، گردیده است.

واژگان کلیدی: خشونت، آسیب شناسی، پرخاشگری، زندگی، اجتماع

فهرست مطالب

.....۱.....	تعریف و تبیین موضوع
.....۲.....	اهمیت و ضرورت تحقیق
.....۲.....	اهداف تحقیق
.....۲.....	پیشینه تحقیق
.....۳.....	سؤالات تحقیق
.....۳.....	فرضیه های تحقیق
.....۳.....	روش تحقیق
.....۴.....	خشونت روانی و زندگی اجتماعی
.....۶.....	خشونت جسمی و زندگی اجتماعی
.....۸.....	خشونت جنسی و زندگی اجتماعی
.....۱۱.....	نتیجه گیری
.....۱۲.....	توصیه ها
.....۱۳.....	محدودیت های تحقیق
.....۱۴.....	فهرست منابع

تعریف و تبیین موضوع

حدود چهار میلیارد سال پیش سطح زمین پوشیده از مواد مذاب بود و امکان تشکیل حیات روی کره زمین وجود نداشت. پس از مدتی سطح سیاره زمین سرد شد و پوسته ای سنگی آن را فرا گرفت. در رابطه با پیدایش حیات اولیه امروزه سه نظریه وجود دارد که یکی می گوید در اعماق اقیانوس ها حیات آغاز شده است، دیگری می گوید در جو و سوئی می گوید حیات اولیه از فضا آمده است. فرضیه ی ازلی بودن حیات هم از پاسطور دانشمند فرانسوی ارائه شده که مفهوم آن چنین است: حیات پدیده ای نیست که نقطه ی مشخصی برای شروع داشته باشد، بلکه پدیده ای است که از نظر زمانی بی آغاز یا ازلی است. زندگی، زیست یا حیات، به معنی فاصله میان تولد تا مرگ. هر موجود زنده، پس از تولد، شروع به رشد و تکامل می کند و در نهایت بواسطه ی مرگ، این روند متوقف می گردد.

زندگی انواعی دارد که شامل زندگی فردی و اجتماعی است. زندگی اجتماعی یعنی مجموعه ای از افراد انسانی با نظم، سنن، آداب و قوانین خاص به یکدیگر پیوند خورده و زندگی دسته جمعی دارند. زندگی انسان اجتماعی، به معنای این است که ماهیت اجتماعی دارد، از طرفی نیازها، بهره ها و برخوردها، کارها و فعالیت ها ماهیت اجتماعی دارد و جز با تقسیم کارها و تقسیم بهره ها در یک سلسله سنن و نظامات میسر نیست. بحث پیرامون زندگی این مراحل را پشت سر گذاشته است. ما به بحث در مورد زندگی اجتماعی انسانها می پردازیم. از جمله مطالعاتی که در این زمینه انجام شده است عبارتند از:

۱. محدثی (۱۳۷۸)، در مورد زندگی در سایه شناخت رهنمودهای دین و به کار بستن آن سخن گفته است.
۲. هدایتی (۱۳۷۸)، معتقد است زندگی اجتماعی نیاز به آرامش روحی، اعتماد متقابل، وفاداری، راستی و امانت و مانند آن دارد.

۳. موسوی لاری (۱۳۸۱) اشاره دارد: اجتماع کنونی ما بدون تردید به انواع انحرافات روحی مبتلاست و به همان میزان که در تأمین وسایل مادی ترقی کرده، نسبت به فضایل اخلاقی سیر قهقرایی نموده است. در این مطالعات بیشتر بحث پیرامون زندگی اجتماعی بوده و کمتر به تأثیر خشونت و پرخاشگری در زندگی اجتماعی اشاره دارد.

در این تحقیق سعی بر این است که به این سؤال پاسخ داده شود که خشونت چه تأثیری می تواند بر زندگی افراد داشته باشد؟

اهمیت و ضرورت تحقیق

در جوامع کنونی می توان این را به خوبی دریافت که بعضی از انسانها به دلایل نامعلوم با کوچکترین اتفاقی به اعمال ناپسند دست می زنند که منجر به ضایع شدن حقوق دیگران می شود و این اعمال ضد اخلاقی است که انسانها به سبب قابلیت های غریزی شان به آن مبتلا می گردند. خشونت از دیدگاه قرآن و عترت از صفات رذیله ای است که باید آن را از جامعه دور کنیم. و با توجه به اینکه خشونت می تواند تهدیدی جدی برای زندگی فردی و اجتماعی انسان باشد، به ویژه در عصر حاضر که با حاکمیت فرهنگ مادیگرایانه غربی بر دنیای امروز، معنویت که عامل مهمی در کنترل شهوت و خشونت است رو به ضعف نهاده، خشونت و جرم ناشی از آن رو به افزایش است. لذا مطالعه این موضوع اهمیت فوق العاده ای دارد تا برای دوری از خشونت در زندگی فردی و اجتماعی موضوع مورد بررسی مجدد واقع گردد تا شاید بدین وسیله با شناسایی این آسیب و راههای مقابله با آن، از خطرات آن در زندگی فردی و اجتماعی کاسته شود.

اهداف تحقیق

هدف اصلی: شناسایی تأثیر خشونت بر زندگی اجتماعی انسان

اهداف فرعی: ۱. مشخص نمودن خشونت روانی و تأثیر آن بر زندگی اجتماعی

۲. مشخص نمودن میزان تأثیرگذاری خشونت جسمی بر زندگی اجتماعی

۳. مشخص نمودن میزان تأثیرگذاری خشونت جنسی بر زندگی اجتماعی

پیشینه تحقیق

انسان در معرض حوادث قرار دارد و خطر با اشکال گوناگون او را تهدید می کند به همین دلیل خداوند متعال نیرویی به وی عنایت کرده است که به هنگام خطر او را به دفاع از خویشتن وای می دارد. این نیرو غضب نامیده می شود.

هدایتی (۱۳۸۷) در کتاب اصول اخلاقی اجتماعی می فرماید: اساس زندگی اجتماعی بر نظم بنا شده و حفظ تار و پود جامعه به حفظ قانون وابسته است. اگر نظم و قانون مراعات نشود سنگ روی سنگ بند نمی شود. از این رو هر اجتماعی باید قانونی لازم الاجرا داشته باشد تا بتواند شکل بگیرد و به حیات خویش ادامه دهد. بخش بسیار مهمی از زندگی انسان به شکل اجتماعی اداره می گردد.

جنسی می تواند چهره اجتماعی قربانیان را عمیقاً تحت تأثیر قرار دهد، افراد ترک وطن کنند و یا از طرف خانواده و دیگران طرد شوند.

عده ای معتقدند که در خشونت جنسی، بی سواد، فقر، عقده های حقارت و بزه دیدگی جنسی دوران کودکی و ضعف فرهنگی، تمام ذهنیت فرد را تشکیل می دهند و همین عوامل در شکل گیری شخصیت مجرمانه او مؤثر خواهند بود.

خرد کردن شخصیت زن در فیلم های مبتذل، آمادگی روسپیان برای نمایش زننده ترین اعمال، استفاده از مانکن ها برای تبلیغات تلویزیونی با تأکید بر زیبایی و جنسیت، عادی جلوه دادن خشونت بارترین روابط جنسی، روابط جنسی گروهی که مصداق بارز خشونت به شمار می آید و صدها مورد دیگر، نمونه هایی بارز از آموزش خشونت جنسی به شمار می آید که علاوه بر شبکه های ماهواره ای و اینترنتی، در تلویزیون سراسری و مطبوعات بسیاری از کشورهای جهان عادی شده است.^۱

از مطالب ذکر شده نتیجه می گیریم خشونت جنسی در تمامی کشورهای جهان وجود دارد و مرزهای فرهنگ و اجتماع را درنوردیده است.

وجود خشونت جنسی در فرد موجب تسری آن به جامعه و تداوم الگوها و رفتارهای خشن در مناسبات اجتماعی است.

چون سنگ بنای اجتماع، خانواده ها و افراد آن هستند. مثلاً افراد در معرض خشونت جنسی، احتمال اینکه بخواهند دیگران را آزار دهند، در آن ها وجود دارد. بنابراین به باور من این، یک نوع آسیب اجتماعی است.

^۱ مصطفی السان، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، جرم شناسی خشونت جنسی علیه زنان، شماره ۲۱، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۵، ص ۱۴۷

نتیجه گیری

در پاسخ به سؤال خشونت چه تأثیری بر زندگی اجتماعی دارد؟

سه دیدگاه مطرح شد.

در دیدگاه اول تمرکز بر تأثیر خشونت روانی بود. دیدگاه دوم تأثیر خشونت جسمی را مورد بررسی قرار می دهد.

و در نهایت در دیدگاه سوم میزان تأثیرگذاری خشونت جنسی در اجتماع بیان شد.

با عنایت به دیدگاه های فوق در پاسخ به سؤال یاد شده می توان چنین عنوان نمود که خشم یکی از

نیرومندترین هیجان هاست که اگر کنترل نشود روابط بین افراد را به مخاطره می اندازد.

این در حالی است که اگر مهار شود بیشترین سود را از روابط سالم افراد کسب می کنیم. بنابراین با اندیشه در

اسباب و مفاصد خشم در خانواده و اجتماع باید به کنترل آن در جهات مختلف پرداخت.

توصیه ها

در راستای نتایج حاصله از این تحقیق به طور کلی برای رفع مشکل خشونت و تأثیر آن بر زندگی اجتماعی فرد راهکارهای زیر توصیه می گردد:

- بالا بردن آگاهی جامعه در مورد وقایع و پیامدهای خشونت و عمومی کردن طرح مبارزه با خشونت
- ایجاد خانه ی امن که به ارتقای سطح رفتارهای سالم می انجامد.
- تلاش برای جرم شمردن خشونت های خانگی که به خشونت های اجتماعی منجر می شود.

محدودیت های تحقیق

اطلاعات بدست آمده از این تحقیق با استفاده از چند منبع علمی است.

این اطلاعات به دلیل برداشت های متفاوت، می تواند متفاوت و ناهمگون باشد. پس آمارها و نتایج تعمیم پذیر نیستند.

بنابراین به منظور جلوگیری از سوء برداشت، لازم است محدودیت های تحقیق بیان شوند. عدم وجود آزادی عمل، نوع فرهنگ حاکم بر جامعه، عدم درک از لزوم تحقیق تر و دیگران، عدم همکاری افراد و..... می تواند از دیگر موانع تحقیق شمرده شوند.

فهرست منابع

۱. انوری، حسن، فرهنگ بزرگ سخن، ج ۱، تهران، انتشارات سخن، ۱۳۸۱.
۲. آبیاری، شیرین، رضایی، مهدی، خشونت جنسی در خانواده، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۶.
۳. السان، مصطفی، جرم شناسی خشونت جنسی علیه زنان، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۴. احمدی، علی اصغر، تحلیلی تربیتی بر روابط دختر و پسر در ایران، چ ۱۲، تهران، انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۶.
۵. بابازاده، علی اکبر، شیوه های درمانی مفاسد اجتماعی، چ ۱، قم، انتشارات دانش و ادب، ۱۳۸۱.
۶. پرفیت، آلن، پاسخ هایی به خشونت، ترجمه مرتضی حسینی، تهران، چاپ احمدی، ۱۳۷۸.
۷. شاکرین، حمیدرضا، خشونت، چ ۲، تهران، کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۸.
۸. علاسوند، فریبا، زن در اسلام، ج ۲، چ ۱، قم، هاجر، ۱۳۹۲.
۹. منیر، محمد داوود، و دیگران، خشونت خانوادگی، عوامل و راهکارهای مقابله با آن، چ ۱، تهران، شبکه ی جامعه مدنی و حقوق بشر، ۱۳۸۸.
۱۰. محمدی، فائزه، میرزائی، رحمت، بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر خشونت علیه زنان، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۱.
۱۱. ماهنامه موعود، شماره ۷۴، اصفهان، ۱۳۸۶.
۱۲. محدثی، جواد، اخلاق معاشرت، چ ۳۳، قم، بوستان کتاب، ۱۳۷۶.
۱۳. محمدی اصل، عباس، جنسیت و خشونت، تهران، ۱۳۸۷.
۱۴. نراقی، مهدی، علم اخلاق اسلامی، ج ۱، چ ۱، تهران، حکمت، ۱۳۷۷.
۱۵. واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای، دانستیهای جوانان، ج ۲، اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۸۸.